

Datum: 21 sept 2020	Nummer raadsnota: ZN247998
Onderwerp: Visie op het sociaal domein	

Portefeuillehouder: Piena, Willemsen, Van der Helm	Bijlagen: - Visie sociaal domein - Advies enquête sociaal domein Adviesraad - Ambtelijke reactie op advies Adviesraad - Resultaten enquête sociaal domein
--	--

Voorstel:

Visie op het sociaal domein vast te stellen.

Samenvatting

Met het sociaal domein bedoelen we alles wat we vanuit de gemeente doen op het gebied van werk, inkomen, welzijn, meedoen, leren, opvoeden en opgroeien op grond van de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs), Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Jeugdwet, Participatiewet en de Wet Inburgering (per 1 juli 2021). Tot 2020 was de gemeentelijke organisatie grotendeels ingericht langs de lijnen van de afzonderlijke wetten in het sociaal domein. Op basis van die wet- en regelgeving zijn afzonderlijke beleidskaders, -nota's en/of uitvoeringsbesluiten geschreven.

Met u als gemeenteraad hebben we op verschillende momenten gesproken over een integraal sociaal domein. Met het initiatiefvoorstel 'pilot regelvrij integraal sociaal domein' heeft u richting gegeven. In het najaar van 2019 zijn we gestart met deze pilot. Maar we hebben nog meer stappen gezet om het integraal domeinoverstijgend samenwerken te bevorderen. Zo zijn begin 2020 de teams Sociaal Domein Beleid en Sociaal Domein Uitvoering gevormd en zal het Sociaal Wijkteam per 1 januari 2021 onderdeel worden van de gemeentelijke organisatie en officieel deel uit maken van het team Sociaal Domein Uitvoering.

Het vastleggen van een gezamenlijke visie is een logische volgende stap. Het helpt om het integraal samenwerken nog verder te versterken. De richting in deze visie is niet nieuw. Het is eerder een bevestiging van een pad dat we samen al zijn ingeslagen en een logische volgende stap naar een integraal sociaal domein. In deze visie houden we namelijk vast aan de bedoeling van de decentralisaties: de beweging naar de voorkant. Veel van het werk dat op het gebied van beleid en uitvoering is gedaan, is in lijn met de richting die we nu in deze visie vastleggen. We bevestigen gezamenlijk de koers en zorgen er met de visie voor dat we allemaal dezelfde inhoud en invulling geven aan uitgangspunten als *eigen kracht*, *ondersteuning uit de directe omgeving* en *meedoen*. Met de visie brengen we ook een accentverschuiving in beeld, namelijk dat we ons niet alleen inzetten voor het ondersteunen en versterken van het individu maar ook voor het ondersteunen en versterken van de gemeenschap. In dat laatste speelt onder andere het welzijnswerk een grote rol. Daarmee heeft het welzijnswerk een belangrijke positie binnen het sociaal domein.

Met deze raadsnota bieden we u de visie aan met het advies deze vast te stellen.

Parallel aan de ontwikkeling van de visie op het sociaal domein is ook gewerkt aan de beleidsnota *Het Nieuwe Welzijn* en de beleidsnota *Toekomst van dagbesteding en begeleiding in Oosterhout*. Beide beleidsnota's zijn direct af te leiden uit de overkoepelende visie op het sociaal domein. Daarom kiezen we ervoor om deze gelijktijdig met de visie ter besluitvorming aan te bieden.

Wat willen we bereiken?

We willen dat het goed gaat met de inwoners van Oosterhout. We vinden we het belangrijk dat inwoners een waardevol bestaan kunnen opbouwen, hierin eigen keuzes kunnen maken en veerkrachtig zijn wanneer het leven (even) tegenzit. Met veerkracht worden inwoners minder snel uit het veld geslagen door de hobbels in het leven. Zij putten kracht uit zichzelf en vinden oplossingen in de eigen directe omgeving. We stimuleren verbondenheid en samenredzaamheid. Daarin zien we de sleutel om welzijn en veerkracht van inwoners te vergroten.

De transformatie van het sociaal domein beoogt een 'beweging naar de voorkant'. De 'voorkant' verwijst naar de vroegtijdige inzet van ondersteuning voordat problemen serieus beginnen te worden en naar het 'voorliggend veld': een veelgebruikte term voor het aanbod van vrij toegankelijke voorzieningen. Zo veel mogelijk en zo vroeg mogelijk problemen opvangen en oplossen in de eigen directe omgeving en/of met inzet van (vrij toegankelijke) voorzieningen in de stad. Op deze wijze vermindert de druk op de niet-vrij toegankelijke voorzieningen.

De link naar de beleidsnota Toekomst van dagbesteding en begeleiding

De beleidsnota geeft een voorstelling van dagbestedingsvoorzieningen als plekken van ontmoeting en verbinding in de wijk die vrij toegankelijk zijn. Inwoners vinden eenvoudig hun weg naar deze laagdrempelige vrij toegankelijke voorzieningen. Er wordt een verscheidenheid aan activiteiten georganiseerd voor en door buurtbewoners en deelnemers. Deze voorzieningen bevorderen de sociale cohesie en samenredzaamheid. Ze verrijken en versterken de sociale basis. Met deze laagdrempelige voorzieningen willen we de maatschappelijke waarde van dagbestedingsactiviteiten verbreden zodat meerdere groepen inwoners hiervan kunnen profiteren.

De link naar de beleidsnota Het Nieuwe Welzijn

De gemeente is vanuit de Jeugdwet, Wmo, Participatiewet, de Wgs en de wetgeving omtrent statushouders en inburgering opdrachtgever voor het welzijnswerk in Oosterhout. Het doel van welzijnswerk is het bijdragen aan de kwaliteit van leven van individuen en groepen. Met het welzijnswerk ondersteunen we (groepen) inwoners in het opbouwen van een waardevol leven. Het welzijnswerk biedt laagdrempelige en vrij toegankelijke collectieve en/of individuele ondersteuning. Als gemeente geven we het welzijnswerk een stevige opdracht om de verbondenheid en samenredzaamheid in de samenleving te vergroten. De welzijnswerkers zijn daar waar de inwoners te vinden zijn. Ze vormen de vertrouwde gezichten voor de mensen in de wijk en zijn benaderbaar.

Wat gaan we daarvoor doen?

Binnen het sociaal domein zetten in op:

- het vergroten van welzijn en welbevinden van inwoners;
- het verrijken en versterken van de sociale basis (sociale cohesie bevorderen);
- preventie in de vorm van vrij toegankelijke vormen van ondersteuning en hulp, zodat zo veel mogelijk wordt voorkomen dat problemen ontstaan of groter en complexer worden;
- het verminderen van de druk op de niet-vrij toegankelijke voorzieningen.

Bij het bieden van ondersteuning en hulp gaan we altijd uit van eigen kracht, de kracht van de directe omgeving en de kracht van betekenisvol meedoen. We werken integraal en proactief.

Veel begrippen in de voorliggende visie op het sociaal domein zijn zeker niet nieuw. De ideeën van eigen kracht, steun vanuit het eigen netwerk en meedoen zijn gemeengoed in zo goed als alle beleidsnota's binnen het sociaal domein. In de visie worden echter wezenlijke nuances aangebracht en wordt de spanning blootgelegd rondom een aantal van deze begrippen. Zo wordt er stil gestaan bij:

- eigen kracht in relatie tot cognitieve vaardigheden en mentale belasting;
- versterken van het sociale netwerk bekeken vanuit het individu en diens eigen verantwoordelijkheid daarin versus de collectieve opdracht tot het verrijken van de sociale basis (door inwoners, gemeente, organisaties, verenigingen, stichtingen en instellingen);
- meedoen in het licht van betekenisvolle participatie.

Het proces om te komen tot deze visie is er een van bewustwording. Waar zijn we van binnen het sociaal domein? Waar staan we voor? Wat bedoelen we precies met de veelgebruikte termen die tot vakjargon zijn verheven maar waar gezamenlijk betekenis en inhoud aan moet worden gegeven? Het proces van bewustwording stopt niet als de visie is vastgesteld. Het breed uitdragen van de visie binnen de gemeentelijke organisatie en daarbuiten brengt het proces verder. Bewustwording is van belang omdat het helpt bij het maken van afwegingen en keuzes in beleid en praktijk.

Monitoring en financiële beheersbaarheid

Voor het meten van effecten van de beleidskeuzes die we maken, maken we zo veel mogelijk gebruik van beschikbare data uit al lopende onderzoeken. We maken gebruik van de volgende onderzoeken.

- De Burgerijenquête en de Monitor Sociale Kracht¹; vanuit deze onderzoeken krijgen we inzicht in de ontwikkelingen op het gebied van bijvoorbeeld de sociale cohesie in wijken en buurten. Hierbij moet wel de kanttekening worden gemaakt dat we vanuit deze onderzoeken niet direct de 1-op-1 invloed van beleidskeuzes vanuit het sociaal domein kunnen aantonen. Een veelvoud aan factoren heeft hier invloed op, waardoor het onmogelijk is eenduidig ontwikkelingen en trends toe te schrijven aan gemaakte keuzes in beleid;
- Waar mogelijk vullen we het beeld dat we krijgen vanuit bovenstaande onderzoeken aan met de Brabantscan: de gezondheidsmonitor van de gemeenten die wordt uitgevoerd door de GGD. In de scan worden de zes dimensies van Positieve Gezondheid gevolgd. De gezondheidsmonitor laat zien hoe op collectief niveau gescoord wordt op de zes dimensies. We gaan na of we het meetinstrument Positieve Gezondheid ook op cliëntniveau kunnen inzetten voor het verkrijgen van inzicht in de ontwikkeling van welzijn en welbevinden.

Als gevolg van de stijgende kosten is de opgave 'financiële beheersbaarheid in het sociaal domein' geformuleerd. Doel van deze opgave is het dempen en waar mogelijk terugdringen van de uitgaven binnen het sociaal domein. Door het verrijken van de sociale basis, de inzet op preventie en meer integraliteit zou de druk op de niet-vrij toegankelijke voorzieningen (waaronder dure specialistische zorg) moeten verminderen.

Door monitoring gaan we na of de druk op de niet-vrij toegankelijke voorzieningen daadwerkelijk afneemt. Via de bestaande dashboards (Wmo, Jeugd en Participatiewet) monitoren we de ontwikkeling van het aantal indicaties voor de niet-vrij toegankelijke voorzieningen en de daarbij behorende kosten. De dashboards worden doorontwikkeld en uitgebreid met informatie over vrij toegankelijke voorzieningen en informatie over de toegang (rondom het moment dat inwoners bij ons in beeld komen met een hulpvraag of probleem).

Monitoring is niet alleen een kwestie van tellen, maar ook vertellen. Verhalen geven duiding aan de kale cijfers en helpen ons deze te interpreteren. Cijfers in combinatie met verhalen helpen ons succesfactoren te identificeren en kansen te herkennen voor verbetering. Zo willen we vanuit de praktijk en uitvoering beleid verder ontwikkelen.

¹ https://oosterhout.nl/fileadmin/user_upload/Monitor_Sociale_Kracht_2019.pdf

Wat mag het kosten?

De meerjarenbegroting voor het sociaal domein ziet er als volgt uit.

Begroting*	2020	2021	2022	2023
Wmo	16,4	18,0	18,0	18,0
Jeugd	16,0	16,3	16,3	16,3
P-wet & SHV	26,1	26,8	26,8	26,6
Totaal	58,5	61,1	61,1	60,9

**volgens de concept begroting 2021, welke nog ter besluitvorming wordt voorgelegd aan de raad.*

Op welke manier is/wordt vormgegeven aan burgerparticipatie?

In de totstandkoming van de visie op het sociaal domein is gesproken met maatschappelijke partners, zorgaanbieders, medewerkers van de teams Sociaal Domein Uitvoering, Sociaal Domein Beleid en medewerkers van het Sociaal Wijkteam. Ook is steeds nauw contact geweest met de Adviesraad Sociaal Domein. De Adviesraad heeft op zowel proces als inhoud input geleverd. Ze hebben daarnaast op ons verzoek advies gegeven in het ontwikkelen van een enquête over het sociaal domein. Deze enquête hebben we uitgezet onder inwoners via de gemeentelijke kanalen, onder deelnemers van het gemeentelijke Digipanel en onder de leden van de digitale klankbordgroep van de Adviesraad.

Het doel van de enquête was ophalen hoe inwoners aankijken tegen de problemen die de gemeente tegenkomt in het sociaal domein? In welke richting zouden de inwoners op zoek gaan naar oplossingen? In de visie schetsen we een ideaalbeeld van een rijke sociale basis waarbinnen veel problemen kunnen worden opgevangen en opgelost, waar inwoners eenvoudig hun weg weten te vinden naar laagdrempelige vrij toegankelijke voorzieningen. Met de enquête peilen we hoe dat ideaalbeeld zich verhoudt tot hoe inwoners 'de wereld van het sociaal domein' zien.

Bij deze raadsnota zijn bijgevoegd het advies dat is gegeven door de Adviesraad in de ontwikkeling van de enquête, de bijbehorende ambtelijke reactie en de resultaten van de enquête.

Nummer: ZN247998

DE RAAD VAN DE GEMEENTE OOSTERHOUT,

gelezen het voorstel van het college van 21 september 2020

BESLUIT:

de Visie op het sociaal domein vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 27 oktober 2020.

DE RAAD VOORNOEMD,

, voorzitter

, griffier